

"CROWE MNE" d.o.o.

Broj 036/24

Podgorica, 15. 03. 2024 god.

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
„LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA“ PODGORICA**

**Finansijski izvještaji
i izvještaj nezavisnog revizora
31. decembar 2023. godine**

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
„LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA“ PODGORICA**

S A D R Ź A J :

	STRANA
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine	6
Bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine	7
Izveštaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2023.	8
Bilans novčanih tokova za godinu koja se završila 31. decembra 2023.	9
Napomene uz finansijske izvještaje	10 – 49
Prilog 1: Izveštaj menadžmenta o poslovanju za 2023. godinu	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjanja (u daljem tekstu: „finansijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembar 2023. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Finansijski iskazi Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2022. godine bili su predmet revizije drugog revizora, koji je izrazio pozitivno mišljenje o tim finansijskim iskazima na dan 15. marta 2023. godine.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)
Akcionarima Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica (nastavak)
Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<p><i>Procjenjivanje tehničkih rezervi</i></p> <p>Tehničke i matematičke rezerve u iznosu od EUR 4.718 hiljade na 31. decembar 2023. godine (31. decembar 2022. godine: EUR 4.256 hiljade) predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza Društva.</p> <p>Vrednovanje tehničkih i matematičkih rezervi uključuje procjene u vezi sa neizvjesnošću ishoda, uglavnom u vezi sa ukupnim iznosom potrebnim za podmirenje obaveza, uključujući bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo koristi aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi. Određivanje pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih i matematičkih rezervi uključuje značajnu procjenu Rukovodstva i procjenu o neizvjesnim budućim ishodima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke, kao što su stope inflacije ili trendovi vezani za sudske sporove, se koriste za procjene ovih tehničkih rezervi.</p> <p>Zbog značajnosti tehničkih i matematičkih rezervi, te njihove inherentne neizvjesnosti procjene, ovo područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem</p>	<p>Stekli smo razumijevanje dizajna internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje izračun rezervacija za štete i matematičkih rezervi, proces korišćenja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki, kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju Društvo koristi za aktuarske analize koje uključuju poređenje procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena Rukovodstva vezano za korištene pretpostavke, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p> <p>Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtijevaju značajne procjene u vezi sa korištenim pretpostavkama, koje se naročito odnose na matematičke rezerve za poslove životnih usluga. Za sprovođenje naših revizorskih procedura, koristili smo usluge eksperata - aktuara.</p> <p>Nadalje, izvršili smo revizijske procedure kako bi procijenili da li modeli obezbjeđuju ispravan i potpun izračun tehničkih i matematičkih rezervi, uključujući i preračun rezultata ovog modela na odabranom uzorku. Naše revizorske procedure takođe su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun „Nastalih, a neprijavljenih šteta“ (IBNR), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun rezervi „Prijavljenih, ali neizmirenenih šteta“ (RBNS) za anuitete kao i obračun matematičkih rezervi.</p> <p>Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomeni 3.13 Bruto tehnička rezervisanja i napomeni 18 Rezervisanja priloženih finansijskih izvještaja sastavljenih u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica (nastavak)

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u Godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Društva stečenih u reviziji, izvjestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene.

Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne izvještaje, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne izvještaje ako takvi izvještaji postoje. Pogrešni izvještaji mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih izvještaja u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni izvještaji koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne izvještaje nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Akcionarima Lovćen-životna osiguranja AD Podgorica (nastavak)****Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)**

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlaštenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbjeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlaštenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Ovlašćeni revizor u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica
15. mart 2024. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.

(U hiljadama EUR)	Napomena	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
Obračunate bruto premije osiguranja		5.307	4.882
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(41)	(38)
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	5	5.266	4.844
Prihodi od ukinutih rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja		4	-
Neto prihodi od ostalih usluga		4	-
POSLOVNI PRIHODI		5.270	4.844
Obračunate bruto naknade šteta		(3.587)	(3.670)
Umanjenje za udio reosiguranja u naknadama šteta		-	-
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		31	157
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		(219)	(120)
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		(1)	-
Rashodi naknada šteta	6	(3.776)	(3.633)
Promjene rezervisanja za bonuse i popuste		(32)	(16)
Promjene matematičkih rezervisanja	17.2	(254)	(319)
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja		(286)	(335)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	7	(49)	(48)
POSLOVNI RASHODI		(4.111)	(4.016)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		1.159	828
Troškovi sticanja osiguranja		(605)	(518)
Amortizacija		(3)	(3)
Troškovi rada		(95)	(82)
Materijalni troškovi		(2)	(2)
Ostali troškovi usluga		(39)	(38)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		3	2
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	8	(741)	(641)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		419	187
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	9	302	256
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		318	279
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(34)	(22)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		284	257
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		68	53
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(50)	(54)
Neto finansijski rezultat koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		18	(1)
DOBITAK REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		721	443
POREZ NA DOBIT	10.1	(95)	(58)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		626	385
ZARADA PO AKCIJI (u EUR)	11	1,6911	1,0405

Napomene na stranama od 10 do 49 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje „Lovčen – životna osiguranja“, Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Milić

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE

(U hiljadama EUR)	Napomena	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
AKTIVA			
Nematerijalna imovina		2	5
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	12	38	38
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		7.665	6.283
Dugoročna finansijska ulaganja	13	7.665	6.283
Kratkoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		350	495
Kratkoročna finansijska ulaganja	14	350	495
Gotovinska sredstva	15	1.193	790
Kratkoročna potraživanja	16	495	472
Kratkoročna sredstva		1.688	1.262
Aktivna vremenska razgraničenja		4	17
Odložena poreska sredstva		53	108
Ukupna aktiva		9.800	8.208
PASIVA			
Akcijski kapital-obične akcije		3.700	3.700
Osnovni kapital	17	3.700	3.700
Revalorizacione rezerve		(480)	(973)
- Prenesena dobit iz prethodnih godina		894	509
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		626	385
Prenesena i neraspoređena dobit		1.520	894
Rezerve		1.040	(79)
Bruto tehničke rezerve		1.020	812
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja		3.698	3.444
Ostala rezervisanja		53	61
Rezervisanja	18	4.771	4.317
Kratkoročne obaveze	19	249	227
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	20	40	43
Ukupna pasiva		9.800	8.208

Napomene na stranama od 10 do 49
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen – životna osiguranja“, Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Milić

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.

(U hiljadama EUR)	Akcijski kapital, obične akcije	Revalorizacione rezerve	Prenešena i neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	3.000	(219)	1.209	3.990
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(754)	-	(754)
Dobitak tekuće godine	-	-	385	385
Povećanje osnovnog kapitala	700	-	(700)	-
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	3.700	(973)	894	3.621
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	494	-	494
Dobitak tekuće godine	-	-	626	626
Povećanje osnovnog kapitala	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	3.700	(479)	1.520	4.741

Napomene na stranama od 10 do 49
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen – životna osiguranja“, Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Mićić

BILANS NOVČANIH TOKOVA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.

(U hiljadama EUR)	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
A.Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	5.317	4.890
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	5.296	4.878
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	-	-
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	21	12
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(4.505)	(4.370)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(3.596)	(3.615)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(37)	(36)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(447)	(371)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(126)	(97)
Odlivi po osnovu zakupnina	(13)	(13)
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	(157)	(129)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(129)	(109)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	812	520
B.Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	810	289
Prilivi od prodaje hartija od vrijednosti	-	-
Prilivi od kamata	730	202
Prilivi od zakupnina	80	87
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.220)	(782)
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti, neto	(1.207)	(768)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(13)	(14)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(410)	(493)
C.Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	-
Priliv po osnovu izvršenih uplata kapitala	-	-
Neto promjena gotovine	403	27
Gotovina na kraju godine	1.193	790
Gotovina na početku godine	790	763

Napomene na stranama od 10 do 49
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen – životna osiguranja“, Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Milić

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, Ulica Marka Miljanova 29/III (u daljem tekstu: „Društvo“), osnovano je 24. decembra 2010. godine.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br. 6/02, „Sl. list CG“, br. 65/20, 146/21 od 31.12.2021. godine) i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici 24. decembra 2010. godine pod brojem 4-0009247/001.

Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja.

Poslovi životnih osiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju i preduzimanje mjera za sprječavanje i suzbijanje rizika koji mogu ugroziti osigurana lica, kao i zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju osiguranog viška rizika iznad samoprizržaja.

Društvo se, u okviru djelatnosti osiguranja, bavi poslovima životnog osiguranja:

- osiguranje života,
- rentno osiguranje,
- dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života,
- druge vrste životnih osiguranja.

Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini je 36 zaposlenih (2022: 37 zaposlenih), od kojih je 8 zaposlenih (2022: 9 zaposlenih) zaposleno po ugovoru o dopunskom radu (8 zaposlenih su glavni zastupnici), a 5 zaposlenih (2022: 5 zaposlenih) je zaposleno po ugovoru o podijeljenom radnom vremenu.

Osnovni kapital Društva na 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 3.700 hiljada. Akcionarski kapital je podijeljen na 370 hiljada akcija koje imaju pojedinačnu nominalnu vrijednost 10 EUR. Sve akcije su obične (redovne) akcije, glase na ime i čine jednu klasu akcija.

Jedini akcionar Društva je njegov osnivač Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 052/16 od 09. avgusta 2016. godine; 145/21 od 31.12.2021. godine i 152/22).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. List RC“, br. 078/06, 019/07, „Sl. List CG“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21 od 31.12.2021. godine) regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja“. Pored toga, navedeni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 – „Ugovori o osiguranju“.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni u potpunosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)**

Dodatno, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u zvaničnoj primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 16 Lizing i MSFI 14- Regulisana vremenska razgraničenja. Takođe, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni IFRIC 22- Transakcije u stranim valutama i avansna plaćanja.

Od 1. januara 2024. godine u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 15- Prihodi od ugovora sa kupcima. – Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore koji je po Uredbi Vlade Crne Gore nadležan za poslove računovodstva i revizije u Crnoj Gori, objavio je u vezi primjene MSFI 17 kao i MSFI 9 za osiguravajuća društva sljedeće obavještenje: da će MSFI 17- Ugovor o osiguranju, u Crnoj Gori stupiti na snagu 01.01.2026. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, odlaže se primjena MSFI 9-Finansijski instrumenti, do početka primjene MSFI 17, dok će za ostale obveznike ovog standarda, stupiti na snagu 01.01.2024.godine. Ranija primjena MSFI i MRS čija se zvanična primjena odlaže u Crnoj Gori je dozvoljena.

Osim navedenog, određeni zakonski propisi odstupaju od MSFI i MRS. Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih izvještaja Društva, priloženi finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

Godišnji izvještaj menadžmenta

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, rukovodstvo Društva odgovorno je za pripremu godišnjeg izvještaja menadžmenta i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za 2023. godinu.

2.2 Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

Društvo je za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine ostvarilo neto dobitak u iznosu od EUR 626 hiljada (2022: neto dobitak u iznosu od EUR 385 hiljada).

Tržište osiguranja života je ostvarilo rast za 2023. godinu od 10,5%, a učešće Društva na tržištu životnih osiguravača je 22,5%. U periodu 01.-12. 2023. godine ukupno je fakturisano 5,3 mil EUR premije. Fakturisana bruto premija veća je za 10% u odnosu na plan i veća je 9% u odnosu na realizaciju za isti period 2022. godine. Bruto likvidirane štete Društva na nižem su nivou u odnosu na plan (index 94). Troškovi poslovanja Društva su na većem nivou u odnosu na plan za 4%. Sredstva tehničkih rezervi Društva su 166% pokrivena propisanim oblicima imovine i u skladu sa propisanim ograničenjima. Izazov je tržište kapitala i pad cijena obveznica CG usljed situacije izazvane još od početka pandemije Covid 19, ratom u Ukrajini, kao i same političke nestabilnosti u Crnoj Gori.

Vojna dejstva koja su i dalje aktivna u Ukrajini i sankcije s tim u vezi usmjerene protiv Ruske Federacije utiču na privrede u Evropi i svijetu. Društvo nema nikakvu značajnu izloženost prema Ukrajini, Rusiji i Bjelorusiji. Međutim, uticaj na opštu ekonomsku situaciju može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena. U ovoj fazi rukovodstvo nije u mogućnosti da pouzdano procijeni uticaj jer se novi događaji odvijaju iz dana u dan.

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo i dalje ispunjava svoje obaveze o roku dospijeca i stoga nastavlja da primjenjuje načelo stalnosti poslovanja kao računovodstvenu osnovu za sastavljanje finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.3 Uperedni podaci**

Uperedne podatke predstavljaju finansijski izvještaji na dan i za godinu završenu na dan 31. decembra 2022. godine.

2.4 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke objelodanjene su u nastavku.

a) Amortizacija i amortizacione stope

Obračun amortizacije i primijenjene stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

b) Ispravka vrijednosti potraživanja

Društvo vrši procjenu naplativosti potraživanja, kao i obračun ispravke vrijednosti za sva sumnjiva i sporna potraživanja, a na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune obaveze. Procjena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima kupaca i promjenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja osim one koja je formirana u priloženim finansijskim izvještajima.

2 OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.4 Korišćenje procjenjivanja (nastavak)****c) Rezervisane štete**

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki.

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Uprava Društva vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

e) Umanjenje vrijednosti materijalne imovine

Na svaki datum bilansa stanja Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja, koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1 Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

3.2 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja i saosiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljani za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

3.3 Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove, doprinose i rezervisanja.

Rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta ispravljani za promjenu bruto rezervi za štete.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove nadzornog organa i troškove ispravke vrijednosti premije osiguranja. Društvo je troškove za rezervisanja i jubilarne nagrade prikazalo kroz operativne troškove (ostali troškovi rada) jer se ovi troškovi takođe dijele po funkcionalnim cjelinama na troškove pribave, procjene i ostale troškove.

3.4 Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od zakupa, prihoda od kamata i dobitaka od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

Finansijski rashodi obuhvataju: rashode nastale investiranjem tehničkih rezervi u investicione nekretnine (amortizacija), rashode od umanjenja fer vrijednosti akcija i obveznica, gubitaka kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i rashode po osnovu kamata.

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili djelovi zgrada i oprema. Društvo posjeduje samo opremu u koju se ubraja i sitni inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Navedena sredstva, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Nakon početnog priznavanja, Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjanim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvređenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)**

Godišnje stope amortizacije, odnosno metod amortizacije, propisane su odlukom Odbora direktora i sastavni su dio računovodstvenih politika Društva.

Stope amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji pak zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Vijek korišćenja sredstava i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi, da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u godišnjem izvještaju u godini u kojoj je došlo do promjena.

Primijenjene stope amortizacije u 2023. i 2022. godini pojedinih grupa opreme su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva u cestnom prometu	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,00
4. Računarske i pisaće mašine	20,00 – 25,00
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,00 – 20,00
6. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,00
7. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,00
8. Oprema za ugostiteljsku djelatnost	20,00

Početak obračuna amortizacije je prvog dana sljedećeg mjeseca od kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja prestaje kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

3.6 Investicione nekretnine

Ulaganja u nepokretnosti (zgrade) se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- ulaganja u nepokretnosti moraju ostvarivati ekonomske koristi za Društvo (nepokretnosti se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit),
- nepokretnosti nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju,
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina je po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke. Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvrjeđenje. Način amortizacije i obezvrjeđenja investicionih nekretnina je isti kao kod materijalnih osnovnih sredstava. Procjenu obezvrjeđenja potrebno je vršiti godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7 Zakupi - MSFI 16***Društvo kao zakupac*

Društvo procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojem se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina sa pravom zakupa mala (kao što su tableti računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Društvo evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka ugovora, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjeravanje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije;
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru dugoročnih i kratkoročnih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjeravaju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi reflektovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Društvo ponovno odmjerava obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju se obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope;
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovo odmjerava diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa);
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjerava na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija.

Društvo nije napravilo ovakve izmjene u toku prikazanih perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7 Zakupi - MSFI 16 (nastavak)***Društvo kao zakupac (nastavak)*

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjeravanje odnosno obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktne troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjerava po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje.

U slučajevima kad Društvo ima obavezu da snosi troškove za rastavljanje i uklanjanje zakupljene imovine, vraćanja mjesta na kojem se nalazi imovina ili vraćanja dotične imovine u stanje potrebno uslovima zakupa, Društvo priznaje rezervisanje u skladu sa MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korišćenja, troškovi su uključeni u odnosnu imovinu sa pravom korišćenja, osim ukoliko su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Društvo očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosno imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

Imovina s pravom korišćenja se prikazuje u okviru nekretnina, postrojenja i opreme.

Društvo primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina s pravom korišćenja obezvrjeđena i evidentira troškove obezvrjeđenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjeravanje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odvaja komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponenata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Društvo alokira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Društvo kao zakupodavac

Društvo zaključuje ugovore o najmu kao zakupodavac u pogledu nekih svojih investicionih nekretnina.

Zakupi u kojima se Društvo javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasifikuje kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearno, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u zakupnina. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Društva u pogledu zakupa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Zakupi - MSFI 16 (nastavak)

Društvo kao zakupodavac (nastavak)

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Društvo evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

Primjena MSFI 16 - Lizing na bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine su prikazana kao što slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Imovina Društva po MSFI 16		
Imovina Društva prikazana u aktivni	45	45
Ispravka vrijednosti imovine po MSFI 16	(32)	(26)
	13	19
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze Društva po MSFI 16		
Do godinu dana	7	6
Od 1 do 5 godina	7	14
	14	20

Efekti primjene MSFI 16 -Lizing na bilans uspjeha za godine završene 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine su prikazani kao što slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Troškovi amortizacije, kamate po MSFI 16		
Troškovi amortizacije	6	6
Troškovi kamate	1	1
	7	7
	2023.	2022.
Troškovi zakupa		
Troškovi zakupa bez primjene MSFI 16	9	9
	9	9

Zakupi se klasifikuju kao finansijski kad god uslovi ugovora o zakupu prenose uglavnom sve rizike i koristi od vlasništva na zakupca. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8 Finansijska sredstva****3.8.1 Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha**

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje: sredstva za koja postoji tržište odnosno za koja se vrijednost može pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište kako bi se njihova vrijednost mogla pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.8.2 Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospijeća, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospijeća ako Društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospijeća. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja. Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospijeća se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu Društva.

Preračuni finansijska sredstva koja se drže do dospijeća, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospijeća nije moguće prodati prije dospijeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.8.3 Krediti (pozajmice) i potraživanja

Nakon početnog vrednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

3.8.3.1 Krediti (pozajmice)

Zajmovi su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

3.8.3.2 Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku da će biti naplaćena.

Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, treba iskazati kao sumnjiva i sporna potraživanja i obračunati obezvrijeđenje na teret poslovnih rashoda.

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika koji su u stečaju ili prinudnoj naplati.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja priznaje se kao pozicija finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8 Finansijska sredstva (nastavak)****3.8.4 Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju**

Početno priznavanje finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju se vrši po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo. Ulaganja u instrumente kapitala koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjeravaju se po nabavnoj vrijednosti. Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu kao višak iz prevrednovanja. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi sredstava razvrstana sljedeća finansijska sredstva:

- instrumenti kapitala koje nijesu razvrstane u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospelja za plaćanje i u pozajmice.

3.8.5. Obezvrijeđenje finansijskih sredstava

Na svaki dan bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje indikatori obezvrijeđenja nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Finansijska sredstva smatraju se obezvrijeđenim samo ukoliko postoje objektivni dokazi o obezvrijeđenju kao rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstava (tzv. „događaj koji je uzrokovao gubitak“), a taj događaj ima uticaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe sredstava koji se mogu pouzdano procijeniti.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva se umanjuje na osnovu računa ispravke i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Za finansijska sredstva koja se vode kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, na dan bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje indikatori obezvrijeđenja nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava na osnovu informacija sa tržišta i drugih relevantnih internih i eksternih informacija. Ukoliko postoji dokaz o obezvrijeđenju, kumulativan gubitak – koji se mjeri kao razlika između nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za gubitke po osnovu obezvrijeđenja prethodno priznate u bilansu uspeha – se uklanja iz kapitala i priznaje u bilansu uspjeha.

Gubici po osnovu obezvrijeđenja instrumenata kapitala se ne ukidaju kroz bilans uspjeha; povećanja fer vrijednosti nakon obezvrijeđenja se priznaju direktno u kapitalu.

Potraživanja za premiju podrazumijevaju potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nisu naplaćena na dan bilansiranja. Mjesečno se radi pregled potraživanja iz ugovora o osiguranju, i sva potraživanja koja su starija od tri mjeseca se storniraju.

3.9. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu na žiro i deviznim računima Društva i gotovinu u blagajni.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Kapital**

Na osnovu Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“, br. 78/06 i 19/07, „Sl. list CG“, br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16, 146/21) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbačne stavke.

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“, br. 45/12, 06/13, 55/16, 146/21) povećan je iznos minimalnog akcijskog kapitala društva za životna osiguranja sa EUR 800 hiljada na EUR 3.000 hiljada. Zakonom su propisani minimalni iznosi godišnjeg povećanja akcijskog kapitala u narednih sedam godina, zaključno sa 2019. godinom kako bi se društva za životna osiguranja usaglasila sa zakonskim minimumom.

Društvo je u proteklim godinama vršilo uvećanje osnovnog (akcijskog) kapitala u skladu sa zakonskim propisima. Na dan 31. decembra 2023. godine, iznos osnovnog (akcijskog) kapitala u skladu je sa zakonskim propisima.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija,
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja,
- 3) rezerve iz dobiti,
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije,
- 2) nematerijalnu imovinu,
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine,
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5 % osigurane sume;
- 2) revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sledeće odbačne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog člana, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.11. Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.12. Ostala dugoročna rezervisanja**

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili preuzetu) koja je rezultat prošlih događaja, gdje je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban da se izmiri obaveza i može se dati pouzdana procjena iznosa obaveze. Rezervisanja se oblikuju za sljedeće namjene:

- za jubilarne nagrade i
- za otpremnine kod odlaska u penziju.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

3.13. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuća tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja, koje obavlja.

Društvo mora formirati sljedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za bonuse i popuste,
- matematičke rezerve.

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisana su Zakonom o osiguranju i pravilima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore na osnovu kojih su sastavljeni pravilnici za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi, koje proizilaze iz poslovanja Društva.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je sastavilo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja Društva.

Društvo vrši sljedeće rezervacije:

Prenosna premija - obrazuje se iz ukupne premije osiguranja, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja. Prenosne premije služe za pokriće obaveza iz osiguranja koje će nastati u narednom obračunskom periodu.

Rezervisane štete - obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene, a neriješene štete i nastale neprijavljene štete u tekućem periodu. Ako se štete za pojedine vrste osiguranja pojavljuju u obliku rente, rezervisane štete utvrđuju se u kapitalizovanom iznosu koji predstavlja iznos svih budućih obaveza.

Rezerve za bonuse i popuste - utvrđuju se do nivoa naknada i drugih isplata na koje osiguranici i drugi korisnici osiguranja imaju pravo, a koje proizilaze iz:

- 1) prava na učešće u dobiti ili drugih prava po ugovoru u osiguranju (bonus);
- 2) prava na djelimično umanjene premije (popust);
- 3) prava na naknadu dijela premije nastalog usljed nekorišćenja perioda osiguravajućeg pokrića zbog prijevremenog okončanja ugovora (otkaz).

Matematička rezerva - obrazuje se u visini sadašnje vrijednosti budućih obaveza društva za osiguranje umanjene za sadašnju vrijednost budućih obaveza ugovarača osiguranja (premija osiguranja) i izračunava se za svaki pojedini ugovor o osiguranju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Tekući i odloženi porez na dobit*****Tekući porez***

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG“, br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22, 28/23 i 125/23). Članom 28 Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl.list RCG" 125/23) definisano je da su stope poreza na dobit koje se primjenjuje za 2023. godinu progresivne. Stope poreza na iznos oporezive dobiti iznose:

- 1) do 100.000,00 eura 9%;
- 2) od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura +12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- 3) preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00 eura +15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima, kamata, naknada za autorska prava i druga prava intelektualne svojine, kapitalnog dobitka, naknada za zakup pokretne i nepokretne imovine, naknada po osnovu konsalting usluga, usluga istraživanja tržišta i revizorskih usluga, koje se isplaćuju nerezidentnom pravnom licu. Porez po odbitku plaća se po stopi od 15% na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda. Porez po odbitku obračunava se i plaća po propisima koji važe u momentu isplate prihoda.

Odloženi porezi

Odloženi porez se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata. Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15. Primanja zaposlenih*****Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih***

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“, br. 13/07, 079/08, 086/09, 078/10, 040/11, 014/12, 062/13, 008/15, 022/17 i 042/19).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Pravilnika o radu i načinu utvrđivanja zarade zaposlenih, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Pravilniku o radu i načinu utvrđivanja zarade zaposlenima u Društvu, zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika).

Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM

Sistem upravljanja rizicima Društva proizilazi iz vizije, misije i ciljeva definisanih Strategijom. Društvo tokom poslovanja prihvata određeni nivo potencijalnih gubitaka kako bi postiglo zacrtane poslovne i strateške ciljeve, Ovaj nivo potencijalnih gubitaka predstavlja sklonost Društva u preuzimanju rizika, odnosno apetit za rizikom koji je u velikom dijelu subjektivna procjena rukovodstva Društva i njegovih eksperata. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvalitete povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj, limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja, Iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postiže maksimalni mogući prinos.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima. Takođe, Društvo je u internim aktima definisalo tipove rizika, kao i tolerancije prema rizicima koje je spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su:

- Rizici osiguranja,
- Tržišni rizici,
- Kreditni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Operativni rizici i
- Nefinansijski rizici.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost 2), što je i definisano u Katalogu rizika.

Društvo kontinuirano prati limite definisanih indikatora rizika kao što su limiti izloženosti prema bankama, prema kreditnom rejtingu ugovornih strana, definisani indikatori tržišnih rizika i sl.. Društvo je sprovedo i sopstvenu ocjenu rizika i solventnosti i u okviru analize ukupno potrebne solventnosti napravilo ocjenu kapitalne adekvatnosti i ispunjenost uslova po važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi, kao i prema zahtjevima matičnog društva.

Regulatorni okvir za evaluaciju solventnosti osiguravača u zemljama članicama Evropske unije (Solventnost 2) napušta korišćenje retrospektivnih statističkih i uvodi prospektivne dinamičke modele za utvrđivanje zahtijevane solventnosti društava za osiguranje, adekvatne stvarnim rizicima koji ugrožavaju ili mogu ugrožavati njihovo poslovanje. Savjet Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore je usvojio Pravilnik o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje i na taj način definisao djelimično uvođenje metodologije Solventnost 2.

Kao osnove definisanja okvira sistema upravljanja rizicima, Društvo je definisalo Strategiju upravljanja rizicima, prateće politike i metodologije. Strategija upravljanja rizicima je opšti akt Društva, čije odredbe su u neposrednoj korelaciji sa vizijom, misijom i osnovnim ciljevima Društva, na osnovu koje Društvo definiše sistem upravljanja rizicima u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, načelima i standardima koji regulišu područje upravljanja rizicima. Cilj Strategije upravljanja rizicima je identifikovanje i procjena rizika kojima je Društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo, a u cilju pronalazačenja najboljeg načina minimiziranja istih. Svrha Strategije upravljanja rizicima je da se poboljša sposobnost ostvarivanja strateških ciljeva Društva, odnosno stvaranje okruženja koje doprinosi većem kvalitetu i rezultatima svih aktivnosti, na svim nivoima poslovanja, obezbeđenje efikasnog sistema upravljanja i zaštite osiguranika. Sistem upravljanja je proporcionalan prirodi, obimu i složenosti poslova koji se obavljaju u Društvu, kao i veličini i organizacionoj strukturi Društva, obimu aktivnosti i vrstama osiguranja koje Društvo obavlja („načelo proporcionalnosti“).

4.1 Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2 Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usljed izloženosti rizicima od povreda ili smrti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)**4.3 Tržišni rizik**

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih fluktuacija, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

U skladu sa zakonskom regulativom, Društvo slobodna sredstva deponuje i ulaže, ali u isto vrijeme vodi računa o održavanju likvidnosti i blagovremenoj isplati šteta i drugih obaveza Društva. Ulaganje sredstava finansijskog portfolija Društva obezbijeđeno je ugovorenim kamatnim stopama, po osnovu čega Društvo ostvaruje značajne finansijske prihode. Zato se redovno analiziraju promjene novčanih tokova, kamatnih stopa, a prate se i kretanja kreditnog rejtinga banaka, cijena nekretnina i td.

Društvo je posebno izloženo cjenovnom riziku, kroz uticaj promjena cijena hartija od vrijednosti sa kojima Društvo raspolaže u svom portfelju. I u 2023. godini, kao i ranijih godina, dominantno učešće u portfelju Društva imale su državne obveznice.

4.4 Kreditni rizik

Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta.

Društvo je izloženo kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga o dospelju. Područja u kojima je Društvo izloženo kreditnom riziku su:

- udio reosiguravača u obavezama po osnovu osiguranja,
- potraživanja od reosiguravača po osnovu već isplaćenih šteta,
- potraživanja od potpisnika ugovora o osiguranju,
- potraživanja od posrednika pri osiguranju.

Kreditni rizik investicionog portfelja Društva iskazan prema vrstama ulaganja i rejtingu hartija od vrijednosti:

Vrsta ulaganja	Rejting	31.12.2023.	31.12.2022.
Akcije	Bez rejtinga	29	39
Obveznice Crne Gore i državni zapisi	B	7.273	5.995
Depoziti i novčana sredstva kod banaka	Bez rejtinga	1.193	790

Rukovodstvo Društva smatra da hartije od vrijednosti Crne Gore predstavljaju ulaganja koje nose manji kreditni rizik, te nastoji da investira u navedene hartije od vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

4.4.1 Kamatni rizik

Budući da Društvo ima značajnu kamatonosnu imovinu, prihodi Društva i novčani tokovi u značajnoj mjeri zavise od promjene kamatnih stopa.

Društvo prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja imovine i obaveza. Procjene novčanih tokova kao i uticaj promjena kamatnih stopa koje se odnose na portfelj ulaganja i tehničke rezerve, redovno se prave i procjenjuju. Cilj ovih strategija je ograničiti neto promjene u vrijednosti imovine i obaveza koje proizilaze iz promjene kamatnih stopa.

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	1.193	1.193
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	-	-	-
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	7.273	29	7.302
Ostala finansijska imovina	-	-	-	-
Ukupno finansijska imovina	-	7.273	1.222	8.495
Finansijske obaveze				
Dugoročna rezervisanja (Napomena 18)	-	-	4.771	4.771
Ukupno finansijske obaveze	-	-	4.771	4.771
Kamatna neusklađenost	-	7.273	(3.549)	3.724

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

4.4.1 Kamatni rizik (nastavak)

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	790	790
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	-	-	-
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	5.501	39	5.540
Ostala finansijska imovina	-	495	-	495
Ukupno finansijska imovina	-	5.996	829	6.825
Dugoročna rezervisanja (Napomena 18)	-	-	4.317	4.317
Ukupno finansijske obaveze	-	-	4.317	4.317
Kamatna neusklađenost	-	5.996	(3.488)	2.508

4.5 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijske aktivnosti Društva i upravljanja pozicijama bilansa. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prihvatljivim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prihvatljivom vremenskom periodu.

Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje. Društvo je likvidno i u toku godine je vršilo plaćanja šteta na vrijeme, prema zakonskim propisima.

Odjeljenje za finansije i računovodstvo svakodnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedeljne i mjesečne planove likvidnosti. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

Tehnike korišćenja za mjerenje rizika likvidnosti u Društvu su statističke metode koje će se koristiti po potrebi i uputstvima dobijenim od strane stručnih službi Zavarovalnice Triglav AD.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)
4.5 Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2023. godine na osnovu ugovornog dospjeća:

	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina					
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	350	4.831	2.092	-	7.273
-akcije	-	-	-	29	29
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	-	-	-	-
Ostala finansijska imovina	-	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.193	-	-	-	1.193
Ukupna finansijska imovina	1.543	4.831	2.092	29	8.495
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	-	-	-	-	-
Dugoročna rezervisanja (Napomena 18)	-	-	4.771	-	4.771
Ukupne finansijske obaveze	-	-	4.771	-	4.771
Ročna neusklađenost	1.543	4.831	(2.679)	29	3.724
Kumulativna neusklađenost	1.543	4.831	(2.679)	29	3.724

* Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača

* Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2022. godine na osnovu ugovornog dospjeća:

	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina					
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	-	3.671	1.830	-	5.501
-akcije	-	-	-	39	39
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	-	-	-	-
Ostala finansijska imovina	495	-	-	-	495
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	790	-	-	-	790
Ukupna finansijska imovina	1.285	3.671	1.830	39	6.825
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	-	-	-	-	-
Dugoročna rezervisanja (Napomena 18)	-	-	4.317	-	4.317
Ukupne finansijske obaveze	-	-	4.317	-	4.317
Ročna neusklađenost	1.285	3.671	(2.487)	39	2.508
Kumulativna neusklađenost	1.285	3.671	(2.487)	39	2.508

4.6 Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

4.7 Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između strana u uobičajenim tržišnim uslovima.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju odnose se na vlasničke i dužničke hartije od vrijednosti.

Vlasničke hartije od vrijednosti koje su listirane na berzi i vrednuju se po fer vrednosti koja je dobijena sa berze.

Društvo koristi sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti koja odražava značaj ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata bazirana je na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu,
- Nivo 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene na bazi tržišno dostupnih ulaznih podataka, bilo direktnih (kao što su cijene) ili indirektnih (oni koji su izvedeni na osnovu cijena),
- Nivo 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene koje nisu bazirane na tržišno dostupnim ulaznim podacima.

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost finansijskih instrumenata koji su vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2023.

	<i>U hiljadama EUR</i>			<i>Total</i>
	<i>Nivo 1</i>	<i>Nivo 2</i>	<i>Nivo 3</i>	
Dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	7.273	-	29	7.302
Vlasničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-
Ukupno:	7.273	-	29	7.302

31. decembar 2022.

	<i>U hiljadama EUR</i>			<i>Total</i>
	<i>Nivo 1</i>	<i>Nivo 2</i>	<i>Nivo 3</i>	
Dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	5.501	-	39	5.540
Vlasničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-
Ukupno:	5.501	-	39	5.540

Fer vrijednost finansijskih instrumenata u finansijskim izvještajima raspoređena je u tri nivoa. Nivo 1 predstavljaju listirane vlasničke hartije od vrijednosti za koje postoji aktivno tržište koje pruža direktnu informaciju o kotiranim tržišnim cijenama. Nivo 2 predstavljaju obveznice Crne Gore koje se vrednuju primjenom tehnike diskontovanja budućih ugovorenih novčanih tokova, primjenom tržišnih bezrizičnih krivih prinosa. Nivo 3 predstavljaju akcije odnosno učešća u kapitalu pravnih lica koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrednovane su po sadašnjoj vrednosti cijena ne berzi umanjenoj za eventualna obezvrjeđenja.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

4.7 Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2023.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U hiljadama EUR Knjigovodstvena vrednost
Učešća u kapitalu	-	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	1.193	1.193	1.193
Ukupno:	-	-	1.193	1.193	1.193

31. decembar 2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U hiljadama EUR Knjigovodstvena vrednost
Učešće u kapitalu	-	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	790	790	790
Ukupno:	-	-	790	790	790

Fer vrijednosti gotovine pripada Nivou 3 i prikazana je po knjigovodstvenoj vrijednosti.

Gore prikazana tabela ne uključuje fer vrijednosti za potraživanja, aktivna vremenska razgraničenja, rezervisane štete reosiguranja i finansijske obaveze za koje rukovodstvo smatra da je knjigovodstvena vrijednost razumna aproksimacija fer vrijednosti.

Da bi se povećala dosljednost i uporedivost u odmjeravanju fer vrijednosti povezanih objelodanjivanja, MSFI 13 utvrđuje hijerarhiju fer vrijednosti koja klasifikuje u tri nivoa inpute za tehniku praćene vrijednosti, koje se koriste u odmjeravanju fer vrijednosti. Hijerarhija fer vrijednosti daje najveći prioritet kotiranim cijenama (nekorigovanim) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze (inputi nivoa 1) i najniži prioritet neuočljivim inputima (inputi nivoa 3).

Inputi nivoa 1 su kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu na datum vrednovanja. Naglasak na nivo 1 se stavlja na određivanje oba sljedeća elementa:

- 1) Primarno tržište za imovinu ili u odsustvu primarnog tržišta najpovoljnije tržište za imovinu ili obavezu.
- 2) Da li entitet može da realizuje transakciju vezanu za imovinu po cijeni na tržištu na datum vrednovanja.

Inputi nivoa 2 su inputi koji nisu kotirane cijene uključene u nivo 1 koje su uočljive za imovinu ili obavezu, bilo direktno ili indirektno.

Inputi nivo 2 uključuju sledeće.

- 1) kotirane cijene za sličnu imovinu ili obaveze na aktivnom tržištu;
- 2) kotirane cijene za identičnu ili sličnu imovinu na tržištima koja nisu aktivna;
- 3) inputi koji nisu kotirane cijene, a koji su uočljivi za imovinu ili obavezu.

Inputi nivoa 3 su neuočljivi inputi. Društvo koristi najbolje informacije raspoložive u datim okolnostima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja se odnose na sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Prihodi od premija životnih osiguranja	5.307	4.882
Premija prenijeta u reosiguranje	(41)	(38)
Ukupno	5.266	4.844

6. RASHODI NAKNADA ŠTETA

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Bruto likvidirane štete	3.565	3.649
Troškovi likvidacije šteta	22	21
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	(31)	(157)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	219	120
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	1	-
<i>Ukupno (Napomena 18.1)</i>	<i>189</i>	<i>(37)</i>
Ukupno	3.776	3.633

7. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Troškovi nadzornog organa	49	47
Ukupno:	49	47

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Troškovi sticanja osiguranja (Napomena 8.2)	605	518
Ostali troškovi sprovođenja osiguranja (Napomena 8.2)	139	125
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja (Napomena 8.2)	(3)	(2)
Ukupno:	741	641

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.1 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i poslovnim segmentima

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	157	129
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	14	14
Troškovi rada	432	358
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	301	249
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	101	83
- Ostali troškovi rada	30	26
Ostali troškovi poslovanja	141	142
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajmovi	1	3
- Troškovi materijala i energije	11	7
- Troškovi usluga održavanja	48	56
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	10	10
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	29	24
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	12	12
- Troškovi premije osiguranja	8	6
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9	8
- Troškovi zakupnine	4	4
- Troškovi usluga stručnih obrazovanja	-	-
- Troškovi drugih usluga	9	12
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(3)	(2)
Ukupno:	741	641

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.2 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i funkcionalnim grupama

	(U hiljadama EUR)		
			2023.
	Ukupno	Pribava osiguranja	Ostali operativni troškovi
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	157	157	-
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	14	11	3
Troškovi rada:	432	337	95
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	301	234	67
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	101	79	22
- Ostali troškovi rada	30	24	6
Troškovi usluga fiz. lica, koja ne obavljaju djelatnost, sa dažbinama	-	-	-
Ostali troškovi poslovanja:	141	100	41
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajmovi	1	1	-
- Troškovi materijala i energije	11	9	2
- Troškovi usluga održavanja	48	32	16
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	10	7	3
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	29	20	9
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	12	9	3
- Troškovi premija osiguranja	8	6	2
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9	7	2
- Zakupnine	4	3	1
-Troškovi usluga stručnih obrazovanja	-	-	-
- Troškovi drugih usluga	9	6	3
UKUPNO TROŠKOVI:	744	605	139
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(3)	-	-
UKUPNO:	741	605	139

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.2 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i funkcionalnim grupama (nastavak)

	(U hiljadama EUR)		
			2022.
	Ukupno	Pribava osiguranja	Ostali operativni troškovi
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	129	129	-
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	14	11	3
Troškovi rada:	358	276	82
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	249	192	57
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	83	64	19
- Ostali troškovi rada	26	20	6
Ostali troškovi poslovanja:	142	102	40
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajмова	3	3	-
- Troškovi materijala i energije	7	5	2
- Troškovi usluga održavanja	56	36	20
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	10	9	1
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	24	18	6
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	12	9	3
- Troškovi premija osiguranja	6	4	2
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	8	6	2
- Zakupnine	4	3	1
-Troškovi usluga stručnih obrazovanja	-	-	-
- Troškovi drugih usluga	12	9	3
UKUPNO TROŠKOVI:	643	518	125
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(2)	-	-
UKUPNO:	641	518	125

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

9. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	318	279
- Prihodi od kamata	255	215
- Prihodi od investicionih nekretnina	63	64
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(34)	(22)
-Rashodi od umanjenja vrijednosti	(12)	-
-Rashodi amortizacije investicionih nekretnina	(22)	(22)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve:	284	257
Prihodi od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	68	53
- Prihodi od kamata	1	1
- Prihodi od investicionih nekretnina	3	3
- Drugi prihodi	64	49
Rashodi od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(50)	(54)
- Rashodi amortizacije investicionih nekretnina	(1)	(1)
- Drugi rashodi	(1)	(1)
- Ostalo	(48)	(52)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz tehničkih rezervi i matematičke rezerve:	18	(1)
UKUPNO:	302	256

10. POREZ NA DOBIT

10.1 Komponente poreza na dobit

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Tekući porez	91	50
Odloženi porez	4	8
Ukupno:	95	58

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

10. POREZ NA DOBIT (nastavak)

10.2 Usaglašavanje iznosa tekućeg poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Dobit prije oporezivanja	721	443
Poreska stopa 9%	9	9
Poreska stopa 12%	75	41
Ostale promjene (usklađivanje)	7	-
Ukupno	91	50

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG", br. 146/21) za 2022. godinu uvedene su progresivne stope poreza na dobit. Postojeća proporcionalna stopa od 9% koja je važila zaključno sa 2021. godinom, je zamijenjena progresivnim stopama poreza, koje se primjenjuju na iznos oporezive dobiti od 2022. godine i to:

- a) do 100.000,00 eura 9%;
- b) od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura+12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- c) preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00+15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.

10.3 Odložene poreske obaveze

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama	33	29
	33	29

Kretanja na odloženim poreskim obavezama po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Stanje na početku godine	29	21
Obračunati odloženi porez u toku godine - rashod	4	8
Stanje na kraju godine	33	29

Prikazane odložene poreske obaveze odnose se na privremene razlike između osnovice po kojoj se nematerijalna ulaganja, oprema i investicione nekretnine priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

11. ZARADA PO AKCIJI

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Dobit za godinu u hiljadama EUR	626	385
Ponderisani prosječni broj akcija	<u>370.000</u>	<u>370.000</u>
Zarada po akciji u EUR	<u>1,6911</u>	<u>1,0405</u>

12. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI

(U hiljadama EUR)	Oprema	Imovina s pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2022. godine	128	45	173
Povećanja u toku godine	15	-	15
Stanje, 31. decembar 2022. godine	143	45	188
Povećanja u toku godine	12	-	12
Stanje, 31. decembar 2023. godine	155	45	200
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januar 2022. godine	(118)	(20)	(138)
Obračunata amortizacija	(6)	-	(6)
Obračunata amortizacija za objekte po MSFI 16	-	(6)	(6)
Stanje, 31. decembar 2022. godine	(124)	(26)	(150)
Obračunata amortizacija	(6)	-	(6)
Obračunata amortizacija za objekte po MSFI 16	-	(6)	(6)
Stanje, 31. decembar 2023. godine	(130)	(32)	(162)
Sadašnja vrijednost			
31. decembar 2023. godine	<u>25</u>	<u>13</u>	<u>38</u>
31. decembar 2022. godine	<u>19</u>	<u>19</u>	<u>38</u>

13. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine odnose se na:

	(U hiljadama EUR)	
	<u>31. decembar 2023.</u>	<u>31. decembar 2022.</u>
Obveznice čiji je izdavalac Crna Gora	6.923	5.501
Akcije	29	39
Investicione nekretnine koje nisu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	709	731
Dugoročna poslovna potraživanja	<u>4</u>	<u>12</u>
Ukupno:	<u>7.665</u>	<u>6.283</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

13. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)**13.1 Obveznice**

Obveznice Države Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine su prikazane u sledećem pregledu:

	Kamatna stopa (%)	Datum dospijeća	(U hiljadama EUR)	
			31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obveznice Crne Gore 2025.	3,38%	21. april 2025.	2.992	2.796
Obveznice Crne Gore 2026.	3,50%	22. april 2026.	525	482
Obveznice Crne Gore 2027.	2,88%	16. decembar 2027.	1.314	393
Obveznice Crne Gore 2029.	2,55%	03. oktobar 2029.	2.092	1.830
			6.923	5.501
Minus tekuće dospijeće			-	-
Ukupno:			6.923	5.501

13.2 Akcije

Ulaganja u akcije se odnose na plasmane u sljedeće entitete:

	Procenat učešća	(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	0,3438	29	39
Ukupno:		29	39

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

13. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

13.4. Investicione nekretnine koje nisu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

	(U hiljadama EUR) Građevinski objekti
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1 januar 2022. godine	1.128
Stanje, 31. decembar 2022. godine	1.128
Nabavke	-
Stanje, 31. decembar 2023. godine	1.128
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2022. godine	375
Amortizacija	22
Stanje, 31. decembar 2022. godine	397
Amortizacija	22
Stanje, 31. decembar 2023. godine	419
Sadašnja vrijednost	
31. decembar 2023. godine	709
31. decembar 2022. godine	731

Poslovni rezultat investicionih nekretnina za godinu koja se završava 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	66	67
Amortizacija investicionih nekretnina	(22)	(22)
Rezultat iz poslova investiranja	44	45

14. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

Kratkoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine su prikazane u sledećem pregledu:

	(U hiljadama EUR)			
	Diskontna kamatna stopa (%)	Datum dospijeća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Državni zapisi Crne Gore 2023.	2,38%	24. maj 2023.	-	495
Obveznice države Njemačke	0,0%	17. januar 2024.	350	-
Ukupno:			350	495

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

15. GOTOVINSKA SREDSTVA

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Žiro računi	1.193	790
Ukupno:	1.193	790

16. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu premije osiguranja života	396	385
Minus: Obezvredjenje	(20)	(30)
	376	355
Kratkoročna potraživanja iz finansiranja – kamate po osnovu obveznica CG	102	101
Tekuće dospjeće finansijski lizing	-	10
Druga kratkoročna potraživanja	17	6
Ukupno:	495	472

Kretanje na obezvređenju vrijednosti kratkoročnih sredstava prikazano je u pregledu koji slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Stanje, na početku godine	30	34
Povećanje	(10)	(4)
Stanje, na kraju godine	20	30

17. OSNOVNI KAPITAL

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Akcijski kapital - obične akcije	3.700	3.700
Revalorizacione rezerve po osnovu Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju koje se priznaju preko kapitala	(480)	(973)
Preneseni i neraspoređeni dobitak	1.520	894
- Prenesena dobit iz prethodnih godina	894	509
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	626	385
Ukupno rezerve:	4.740	3.621

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 10. Akcionarsko društvo za osiguranje "Lovćen" Podgorica je jedini akcionar Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

17. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“, br. 45/12, 06/13, 55/16 i 146/21) iznos minimalnog akcijskog kapitala društva za životna osiguranja je EUR 3.000 hiljada.

Uvećanjem akcijskog kapitala u prethodnim godinama Društvo je uskladilo isti u skladu sa Zakonom o osiguranju.

U skladu sa pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. list CG“, br. 14/13) utvrđena margina solventnosti sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine je prikazana u sljedećem pregledu:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Margina solventnosti po osnovu matematičke rezerve	146	136
Margina solventnosti po osnovu rizičnog kapitala:	586	532
Ukupna margina solventnosti za životna osiguranja	732	668
Margina solventnosti (premijski metod, život)	35	32
Margina solventnosti (metod šteta, život):	17	18
Margina solventnosti (metod rezerve za štete, život)	29	29
Margina solventnosti za dopunska osiguranja	35	32
Margina solventnosti (život, ukupno)	767	700
Kapital	4.592	4.204

Osnovni kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 4.592 hiljada i veći je od obračunate margine solventnosti za EUR 3.825 hiljada, čime ispunjava minimalno propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Obračun margine solventnosti sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti („Sl. list CG“, br. 14/13) i iznosila je EUR 767 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

17. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

OBRAČUN KAPITALA		(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
I	OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	4.592	4.204
	Uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev		
1	akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	3.700	3.700
2	Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-	-
3	Rezerve iz dobiti	-	-
4	Prenesena dobit iz prethodnih godina	894	509
5	Otkupljene sopstvene akcije	-	-
6	Nematerijalna imovina	(2)	(5)
7	Preneseni gubitak i gubitak tekuće godine	-	-
8	Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
II	DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
1	Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-	-
2	Podređeni dužnički instrumenti	-	-
3	Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-	-
4	Druge stavke (4.1 + 4.2)	-	-
	Vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja umanjena za vrijednosti matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% osigurane sume	-	-
4.1		-	-
4.2	Revaloriz. rezerve imovine koja ne ulazi u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi	-	-
III	GARANTNI KAPITAL I + II	4.592	4.204
IV	STAVKE ODBITKA (1 +2 +3)	-	-
	Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
1		-	-
2	Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stava, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
3	Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-	-
V	KAPITAL I + II - IV	4.592	4.204
VI	MARGINA SOLVENTNOSTI	767	700
VII	MINIMALNI AKCIJSKI KAPITAL	3.000	3.000
UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA			
	Kapital >= Margini solventnosti	K > MS	K > MS
	Garantni kapital >= 1/3 Margine solventnosti	GK > 1/3 MS	GK > 1/3 MS
	Garantni kapital >= min iznosu akcijskog kapitala	GK > AK	GK > AK

Tehničke rezerve Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine su 166% pokrivena sredstvima dozvoljenih ulaganja, čime Društvo ispunjava minimalno propisane zahtjeve kada su deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi u pitanju na navedeni datum.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. REZERVISANJA

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	1	1
- Bruto rezervisanja za nastale i prijavljene štete	194	225
- Bruto rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete	785	565
- Bruto rezervisanja za troškove obrade šteta	6	5
- Rezervisanja za bonuse i popuste	34	16
	<u>1.020</u>	<u>812</u>
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	3.698	3.444
Rezervisanje za jubilarne nagrade i otpremnine	27	31
Ostala rezervisanja	<u>26</u>	<u>30</u>
Ukupno:	<u>4.771</u>	<u>4.317</u>

18.1 Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama životnog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Stanje, 1. januara	812	835
Rezervisanja za bonuse i popuste	32	16
Smanjenje	(15)	(2)
Rezervisanja šteta u toku godine (Napomena 6)	<u>189</u>	<u>(37)</u>
Stanje, 31. decembra	<u>1.018</u>	<u>812</u>

18.2 Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja

Promjena na matematičkim rezervama i drugim tehničkim rezervisanjima životnih osiguranja u toku godine su sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	2023.	2022.
Stanje, 1. januara	3.444	3.125
Rezervisanja u toku godine	<u>254</u>	<u>319</u>
Stanje, 31. decembra	<u>3.698</u>	<u>3.444</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

19. KRATKOROČNE OBAVEZE

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze iz poslova osiguranja:	31	61
- Obaveze po osnovu šteta	20	51
- Obaveze za premiju reosiguranja	11	10
Ostale obaveze:	218	166
- Ostale kratkoročne obaveze	127	116
- Obaveze za porez na dobit	91	50
Ukupno:	249	227

Ostale kratkoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 127 hiljada obuhvataju kratkoročni dio obaveza nastalih prilikom primjene MSFI 16 u iznosu od EUR 7 hiljada.

20. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Druge finansijske obaveze	7	14
Obaveze za odloženi porez	33	29
	40	43

Druge finansijske obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 7 hiljada odnose se na dugoročni dio obaveze za zakupe nastale primjenom MSFI 16.

21. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu. Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazane su kao što slijedi:

- a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima

		(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze		11	11
Obaveze za premiju reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	11	10
Obaveze za održavanje programa "CRM"	"Triglav svetovanje" doo Domžale	-	1

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

		(U hiljadama EUR)	
		2023.	2022.
Prihodi			
Prihodi po osnovu zakupa	"Lovćen" osiguranje AD - većinski vlasnik	55	63
Prihodi provizije od reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD, Ljubljana	3	2
		58	65
Rashodi			
		(U hiljadama EUR)	
		2023.	2022.
Rashodi za premiju osiguranja-nezgodna radnika i obavezna osiguranja	"Lovćen" osiguranje A.D., većinski vlasnik	8	6
Rashodi za održavanje programa "CRM"	"Triglav Svetovanje" d.o.o Domžale	2	3
Rashodi premija reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ D.D., Ljubljana	41	38
Rashodi za premiju obaveznih osiguranja	"Lovćen-auto" doo	1	1
Rashodi za pružanje usluga "Sim Corp"	Triglav osiguranje Zagreb AD	1	1
Rashodi za korišćenje ICT infrastrukture	"Lovćen" osiguranje A.D., većinski vlasnik	4	4
Rashodi o prenosu poslova ovlašćenog aktuara	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	-	-
Rashodi za iznajmljivanja kopONENTI informacionog sistema	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	3	3
		60	56

c) Naknade rukovodstvu

Troškovi bruto zarada i naknada zarada Izvršnom direktoru i članovima Odbora direktora za njihove usluge za 2023. godinu iznose EUR 84 hiljade (2022: EUR 68 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

22. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA**22.1 Oporezivanje**

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuiranih izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Društva smatra da su poreske obaveze uključene u ove finansijske izvještaje pravilno iskazane. U toku 2023. godine nije bilo kontrole Poreske uprave.

22.2 Sudski sporovi

Društvo vodi određene sudske sporove sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja koje je Društvo izdalo. Obzirom da se ne mogu sa sigurnošću predvidjeti efekti i ishod ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, nemaju materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

23. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Aktuar Društva je gospođa Biljana Bataković.

Mišljenje ovlaštenog aktuara o godišnjim finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva "Lovćen - životna osiguranja" AD na dan 31. decembra 2023. godine je pozitivno.

Elaborat o pozitivnom mišljenju je dat u nastavku.

Društvo na dan 31. decembra 2023. godine ispunjava sve uslove adekvatnosti kapitala. Društvo raspolaže sa kapitalom u visini EUR 4.520 hiljada. Obračunata margina solventnosti društva iznosi EUR 767 hiljada. Iz navedenog, garantni kapital ispunjava uslov da je veći od 1/3 margine solventnosti i veći od minimalnog akcijskog kapitala (EUR 3.000 hiljade). Takođe osnovni kapital je veći od margine solventnosti te na taj način ispunjava zahtjev kapitalne adekvatnosti iz člana 98a.

Društvo je tokom cijelog posmatranog perioda imalo koeficijent likvidnosti evidentno iznad 1, što je u skladu sa Pravilnikom o načinu utvđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje.

Obračun prenosne premije napravljen je u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija.

Društvo je obračunalo matematičku rezervu na dan 31. decembra 2023. godine pojedinačno po polisama osiguranja. Osnove korišćene u obračunu matematičke rezerve su u skladu sa pravilima aktuarske struke i struke osiguranja. Kamatna stopa određena Matematičko tehničkim osnovama, a za potrebe izračuna matematičke rezerve, je kod svih ugovora niža od prosječnog prinosa koje je Društvo postiglo ulaganjem sredstava matematičke rezerve u prethodne tri godine, osim kod portfelja 1 i 4 koji su prenijeti iz Lovćen osiguranja AD pri osnivanju društva Lovćen – životna osiguranja AD. Test adekvatnosti obaveza životnih osiguranja, nije ukazao na potrebu za formiranjem dodatne rezerve te je ukazao na to, da su formirane rezerve dovoljne. Na osnovu datih provjera, ustanovljeno je da Društvo formira i obračunava matematičku rezervu u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračuna matematičke rezerve i posebne rezerve životnih osigurana kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicioni rizik.

23. IZVJEŠTAJ AKTUARA (nastavak)

Društvo je napravilo obračun za nastale, neprijavljene štete (IBNR) za Portfelje 19 i 20. IBNR za pomenute portfelje je obračunat prema Chain-Ladder metodi na osnovu godišnjeg trougla riješenih šteta sa razvojem po datumu nastanka. Pored navedenog napravljen je IBNR i za ostala osnovna osiguranja. Izračun je napravljen na osnovu kretanja osigurane sume i riziko sume na dan obračuna i iznosa riješenih šteta za prethodne dvije godine. Pored navedenog kao osnov uzet je prosjek kretanja riješenih šteta prijavljenih u tekućem periodu a nastalih u prethodnom periodu. Za dopunska osiguranja, IBNR je obračunat prema Bornhuetter-Fergusonovoj metodi, na bazi riješenih šteta i fakturisane premije. Mišljenja sam da ukupan iznos od 784 hiljada EUR formiran na dan 31. decembar 2023. godine predstavlja dovoljan i adekvatan iznos, za ispunjenje budućih obaveza koje mogu proizaći iz ugovora. Društvo je formiralo RBNS u iznosu od 194 hiljada EUR i troškove za rezervisane štete u iznosu od 6 hiljada EUR. Ukupne rezerve za štete formirane su u iznosu od 984 hiljada EUR. Sve rezervisane štete formirane su u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Na 31. decembra 2023. godine formirane su rezervacije za bonuse i popuste u skladu sa Zakonom o osiguranju, aktuarskom strukom i strukom osiguranja.

Društvo je na dan 31. decembra 2023. godine raspolagalo sa dovoljno imovine dobijene deponovanjem i ulaganjem sredstava tehničkih rezervi, koja je služila za pokrivenost oblikovanih tehničkih rezervi i to u visini 166% od ukupnog iznosa odnosno ima ulaganja od 3.100 hiljade EUR preko iznosa formiranih bruto tehničkih rezervi. Društvo nije prekoračilo granice deponovanja i ulaganja sredstava propisanih Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje. Društvo konstantno prati prinose od ulaganja sredstava tehničkih rezervi što treba nastaviti i u narednom periodu i u skladu sa tim voditi računa o kamatnim stopama za obračun matematičke rezerve, samim tim voditi računa i o usklađenost deponovanih i uloženi sredstava tehničkih rezervi sa obavezama Društva iz aspekta ročnosti i likvidnosti sredstava.

Režijski dodatak određen je u skladu sa internom Odlukom o maksimalnim stopama režijskog dodatka, koja je pripremljena na osnovu Pravilnika o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Društvo je ostvarilo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu od 741 hiljada EUR, dok je obračunati režijski dodatak 930 hiljade EUR i čini 17,53% bruto fakturisane premije. Društvo kontinuirano prati tehničke rezultate po vrstama osiguranja, kvote šteta i kvote troškova na bruto i na neto osnovi. Društvo takođe prati i analizira mortalitet sopstvenog portfelja što treba nastaviti i u narednom periodu. Društvo je na 31. decembra 2023. godine ostvarilo i bruto i neto kombinovani količnik ispod 1.

Društvo održava izuzetno visok stepen ažurnosti rešavanja i isplate šteta.

Cjenovnici društva su formirani u skladu sa aktuarskom strukom i obezbjeđuju stabilno poslovanje Društva.

Visina maksimalnog samopridržaja društva je u skladu sa kapacitetima i mogućnostima Društva. Sopstvena sredstva su dovoljna za pokrivenost riziko sume, što potvrđuje i činjenica, da je margina solventnosti mnogo niža od minimalnog kapitala pripisanog Zakonom.

Društvo je sprovodilo politiku reosiguranja i saosiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju i obezbijedilo je reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja, u skladu sa pravilima aktuarske struke.

Aktuarske pozicije i druge kategorije na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje su u skladu sa Zakonom, propisima donijetim na osnovu zakona i drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

24. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja uticaj rata u Ukrajini i oblasti Gaze, nestabilne političke situacije u Crnoj Gori, rasta inflacije se i dalje nastavlja. Neizvjesno je trajanje i razmjere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Društvo aktivno prati razvoj svih događaja i procjenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove.

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo nije identifikovalo ostale značajne događaje koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Podgorica, 15. mart 2024. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen – životna osiguranja“, Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih
izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Milic

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA" PODGORICA**

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA" PODGORICA**

Izveštaj menadžmenta za 2023. godinu

Sadržaj:

1.	KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE	3
2.	ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	4-6
3.	MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	6-7
4.	PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	7
5.	PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	8
6.	INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	8
7.	POSLOVNE JEDINICE	9-10
8.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	11
9.	CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	12
10.	INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA	12-13
11.	CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA	14
12.	IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	15

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, Ulica Marka Miljanova 29/III (u daljem tekstu: „Društvo“), osnovano je 24. decembra 2010. godine.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.6/02, „Sl. list RCG“, br. 65/20, 146/21 od 31.12.2021. godine) i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici 24. decembra 2010. godine pod brojem 4-0009247/001.

Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja.

Poslovi životnih osiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju i preduzimanje mjera za sprječavanje i suzbijanje rizika koji mogu ugroziti osigurana lica, kao i zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju osiguranog viška rizika iznad samopridržaja.

Društvo se, u okviru djelatnosti osiguranja, bavi poslovima životnog osiguranja:

- osiguranje života,
- rentno osiguranje,
- dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života,
- druge vrste životnih osiguranja.

Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini je 36 zaposlenih (2022: 37 zaposlenih), od kojih je 8 zaposlenih (2022: 9 zaposlenih) zaposleno po ugovoru o dopunskom radu (8 zaposlenih su glavni zastupnici), a 5 zaposlenih (2022: 5 zaposlenih) je zaposleno po ugovoru o podijeljenom radnom vremenu.

Osnovni kapital Društva na 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 3.700 hiljada. Akcionarski kapital je podijeljen na 370 hiljada akcija koje imaju pojedinačnu nominalnu vrijednost 10 EUR. Sve akcije su obične (redovne) akcije, glase na ime i čine jednu klasu akcija. Jedini akcionar Društva je njegov osnivač Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica.

Dana 30. decembra 2010. godine Društvo je zaključilo Ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje "Lovćen", Podgorica broj 03-371/30, a dana 25. januara 2011. godine i aneks Ugovora broj 03-371/30-1 po kome je utvrđen prenos portfelja u skladu sa Zakonom o osiguranju Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16 i 146/21).

U skladu sa Rješenjem o davanju saglasnosti za prenos portfelja broj 03-1116/3-10 od 31. januara 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je dala saglasnost Akcionarskom društvu za osiguranje "Lovćen", Podgorica, za prenos portfelja životnih osiguranja na Društvo.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA
BILANS USPJEHA
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023.

(U hiljadama EUR)

	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
Obračunate bruto premije osiguranja	5.307	4.882
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	(41)	(38)
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	5.266	4.844
Prihodi od ukinutih rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja	4	-
Neto prihodi od ostalih usluga	4	-
POSLOVNI PRIHODI	5.270	4.844
Obračunate bruto naknade šteta	(3.587)	(3.670)
Umanjenje za udio reosiguranja u naknadama šteta	-	-
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	31	157
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	(219)	(120)
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	(1)	-
Rashodi naknada šteta	(3.776)	(3.633)
Promjene rezervisanja za bonuse i popuste	(32)	(16)
Promjene matematičkih rezervisanja	(254)	(319)
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja	(286)	(335)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	(49)	(48)
POSLOVNI RASHODI	(4.111)	(4.016)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT	1.159	828
Troškovi sticanja osiguranja	(605)	(518)
Amortizacija	(3)	(3)
Troškovi rada	(95)	(82)
Materijalni troškovi	(2)	(2)
Ostali troškovi usluga	(39)	(38)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	3	2
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	(741)	(641)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT	419	187
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	302	256
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	318	279
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(34)	(22)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	284	257
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	68	53
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(50)	(54)
Neto finansijski rezultat koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	18	(1)
DOBITAK REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	721	443
POREZ NA DOBIT	(95)	(58)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU	626	385
ZARADA PO AKCIJI (u EUR)	1,6911	1,0405

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (nastavak)

BILANS STANJA NA DAN 31.DECEMBRA 2023.GODINE

(U hiljadama EUR)	Tekuća 2023. godina	Prethodna 2022. godina
AKTIVA		
Nematerijalna imovina	2	5
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	38	38
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	7.665	6.283
Dugoročna finansijska ulaganja	7.665	6.283
Kratkoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	350	495
Kratkoročna finansijska ulaganja	350	495
Gotovinska sredstva	1.193	790
Kratkoročna potraživanja	495	472
Kratkoročna sredstva	1.688	1.262
Aktivna vremenska razgraničenja	4	17
Odložena poreska sredstva	53	108
Ukupna aktiva	9.800	8.208
PASIVA		
Akcijski kapital-obične akcije	3.700	3.700
Osnovni kapital	3.700	3.700
Revalorizacione rezerve	(480)	(973)
- Prenesena dobit iz prethodnih godina	894	509
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	626	385
Prenesena i neraspoređena dobit	1.520	894
Rezerve	1.040	(79)
Bruto tehničke rezerve	1.020	812
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	3.698	3.444
Ostala rezervisanja	53	61
Rezervisanja	4.771	4.317
Kratkoročne obaveze	249	227
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	40	43
Ukupna pasiva	9.800	8.208

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (nastavak)

2.1. Ključni pokazatelji poslovanja

POKAZATELJI:	Realizacija	Realizacija
	01-12 2023	01-12 2022
ROE	15,0%	10,1%
ROA	6,95%	4,69%
Troškovni količnik	14,4%	13,6%
Bruto kvota šteta	0,71	0,75
Bruto kombinovana kvota	0,85	0,87
Pokazatelj likvidnosti	29,13	21,88
Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja	1,15	1,09
Adekvatnost kapitala (koeficijent raspoloživog i minimalnog kapitala) – u skladu sa lokalnim propisima na zadnji dan perioda	1,53	1,40

2.2. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Izvršni direktor Društva "Lovćen-životna osiguranja" AD je Zorka Milić.

Organ upravljanja Društva je Odbor direktora.

Članovi Odbora direktora Društva su:

- Ljubica Kovačević, predsjednik Odbora direktora
- Slobodanka Vukadinović, potpredsjednik Odbora direktora
- Danilo Pavličić, član Odbora direktora

Članovi Revizorskog odbora su:

- Jaka Kirn, predsjednik Revizorskog odbora
- Anđela Šipčić, član Revizorskog odbora
- Bojana Atanasković, član Revizorskog odbora

Skupština akcionara - Jedini akcionar Društva je njegov osnivač Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica koga zastupa Izvršni direktor Matjaž Božič.

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti.

Preduzeće "Lovćen-životna osiguranja" AD, vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016) i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016).

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (nastavak)

Kao društveno odgovorno preduzeće, a u skladu sa djelatnošću koje Društvo obavlja, sve aktivnosti planiramo i sprovodimo na način da:

- Prouzrokuju najmanju moguću promjenu u životnoj sredini, odnosno da predstavljaju najmanji mogući rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi,
- Smanjimo opterećenje prostora i potrošnje sirovina i energije u izgradnji, kao i u proizvodnji, distribuciji i upotrebi,
- Uključimo mogućnost reciklaže, spriječimo ili ograničimo uticaj na životnu sredinu na samom izvoru zagađenja;
- Kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati eventualni zahvat, sprovodimo sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere, kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

S obzirom da Društvo posluje u zgradi filijale "Lovćen" osiguranja AD, samim tim ima obezbijedene protivpožarne aparate i vodi se reciklažom kancelarijskog papira.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Društvo ima u narednom periodu jasnu viziju razvoja osiguranja života. Fokusiranjem na stranku, dinamično razvijamo nove načine poslovanja, koji su temelj našeg odgovornog dugoročnog razvoja, a u isto vrijeme poslujemo profitabilno i sigurno. Svjesni smo da isključivo kvalitetom možemo steći povjerenje osiguranika i postati jedna od vodećih osiguravajućih kuća na izazovnom tržištu životnih osiguranja.

LŽO za naredni period prepoznaje sljedeća strateška usmjerenja:

- Fokus na potrebe fizičkih lica i prilagođavanje proizvoda njihovim potrebama;
- Obuke zaposlenih za prepoznavanje potreba fizičkih lica, poznavanje proizvoda i razvoj prodajnih vještina;
- Digitalizacija procesa u skladu sa lokalnom regulativom;
- Povećanje tržišnog udjela;
- Podizanje svijesti o važnosti životnog osiguranja i produblјivanje odnosa sa strankama.

Fokus Društva u narednim godinama jeste prodaja i razvojne aktivnosti kako bi pored jačanja interne mreže, razvoja bankoosiguranja i podrške svim ostalim prodajnim kanalima postigli planirane rezultate.

Ostvarivanje poslovnih ciljeva zasniva se na pravom izboru kvalitetnih radnika i stalnom usavršavanju svih zaposlenih u Društvu. Zaposleni u Društvu, njihova odgovornost, stručnost i znanje su najveći kapital koji će dati dodatni zamajac ostvarivanju veće profitabilnosti.

Tradicija, prepoznatljivost, povjerenje klijenata i najšira paleta proizvoda očuvaće što bolju poziciju i veće tržišno učešće kod životnih osiguranja. Pružanje konkurentnih i kvalitetnih usluga Društvo ostvaruje prepoznavanjem zahtjeva tržišta, prilagođavanjem potrebama osiguranika, unapređenjem tehnologije i usaglašavanjem sa tehnologijom matične kuće. Poznato je da je najuspješnija osoba ona koja se može najbolje i najbrže prilagoditi novim situacijama. To vrijedi kako za pojedinca tako i za preduzeća.

Osiguranici su sve više informisani, te iz tog razloga su vrlo kritični, zahtjevni i osjetljivi na odnos cijene i usluga, i ostaju lojalni samo ako su sve njihove potrebe adekvatno zadovoljene. U nastojanju zadovoljenja potreba klijenata Društvo konstantno prati zahtjeve tržišta.

7. POSLOVNE JEDINICE

Sjedište društva "Lovćen-životna osiguranja" AD je u Ul. Marka Miljanova br. 29/III, Podgorica. Društvo nema drugih poslovnih jedinica.

Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini je 36 zaposlenih (2022: 37 zaposlenih), od kojih je 8 zaposlenih (2022: 9 zaposlenih) zaposleno po ugovoru o dopunskom radu (8 zaposlenih su glavni zastupnici), a 5 zaposlenih (2022: 5 zaposlenih) je zaposleno po ugovoru o podijeljenom radnom vremenu.

TABELA: Zaposleni u Društvu s obzirom na vrstu zaposlenja

Vrsta zaposlenja	31.12.2023	Udio	31.12.2022	Udio
Interni radnici	19	53%	19	51%
Zastupnici	17	47%	18	49%
Ostali (npr, zaposleni na teh, pregledima...)	-	-	-	-
Ukupno	36	100%	37	100%

TABELA: Zaposleni u Društvu s obzirom na vrstu ugovora o radu (određeno, neodređeno vrijeme)

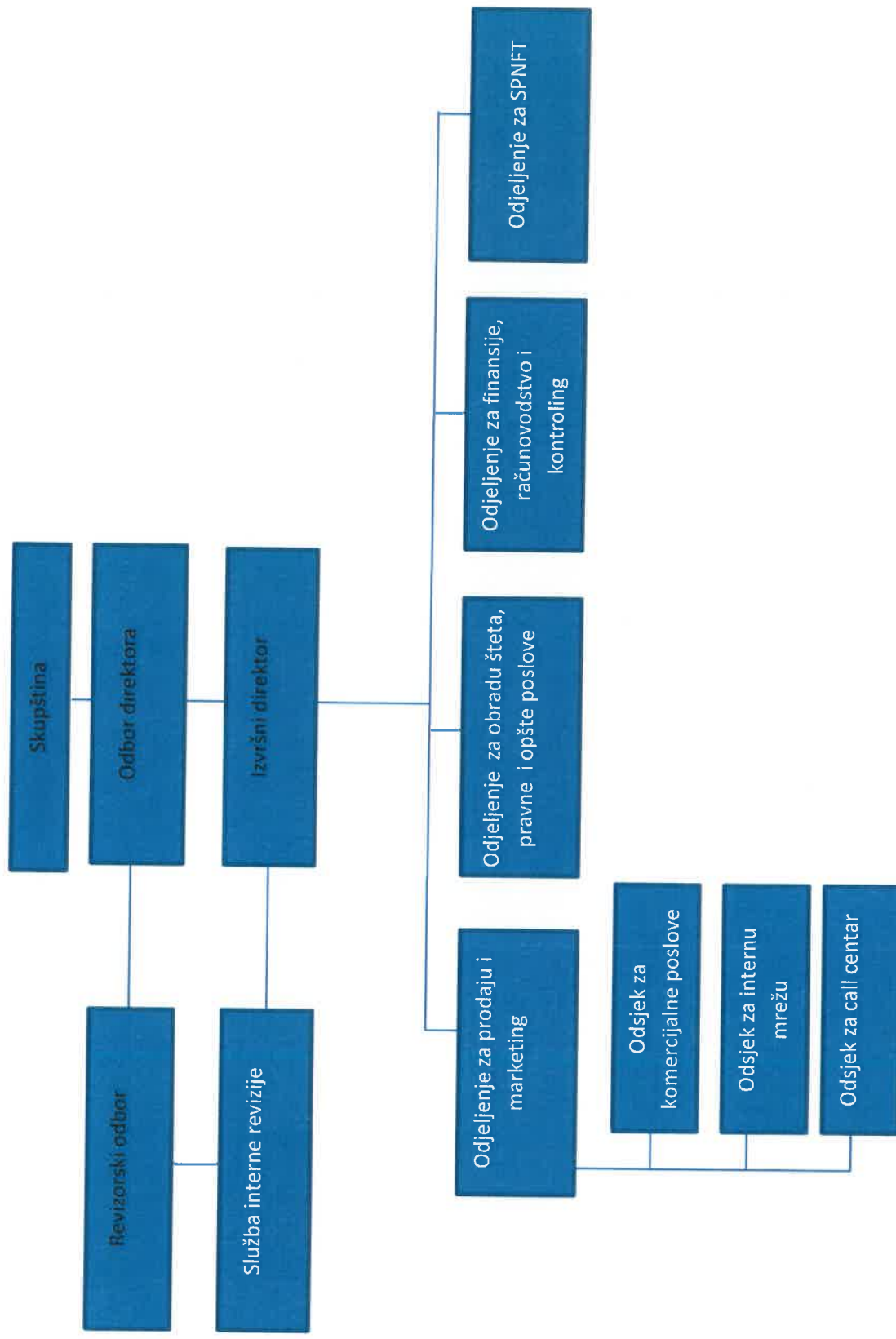
Vrsta ugovora o radu	31.12.2023	Udio	31.12.2022	Udio
Za određeno vrijeme	21	58%	21	57%
Za neodređeno vrijeme	15	42%	16	43%
Ukupno	36	100%	37	100%

TABELA: Zaposleni u Društvu s obzirom na stepen obrazovanja

Stepen obrazovanja	Broj zap. 31.12.2023	Udio 31.12.2023	Broj zap. 31.12.2022	Udio 31.12.2022
Niža in manje (I-IV)	-	-	-	-
Srednja (V)	26	72%	24	65%
Viša (Vi)	1	3%	1	3%
Visoka (VII)	8	22%	10	27%
Magisterij (VIII)	1	3%	2	5%
Doktorat (IX)	-	-	-	-
Ukupno	36	100%	37	100%

7. POSLOVNE JEDINICE (nastavak)

Organizaciona šema "Lovčen – životna osiguranja" AD Podgorica

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

8.1 Obveznice

Obveznice Države Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine su prikazane u sljedećem pregledu:

			(U hiljadama EUR)			
			Kamatna stopa (%)	Datum dospjeća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obveznice	Crne	Gore	3,38%	21. april 2025.	2.992	2.796
Obveznice	Crne	Gore	3,50%	22. april 2026.	525	482
Obveznice	Crne	Gore	2,78%	16. decembar 2027.	1.314	393
Obveznice	Crne	Gore	2,55%	03. oktobar 2029.	2.092	1.830
Obveznice		države	0,00%	17. januar 2024.	350	-
					7.273	5.501
Minus tekuće dospjeće					-	-
Ukupno:					7.273	5.501

8.2 Akcije

Ulaganja u akcije se odnose na plasmane u sljedeće entitete:

			(U hiljadama EUR)		
			Procenat učešća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Prva banka Crne Gore AD,	Podgorica		0,3438	29	39
Invest banka Montenegro AD,	Podgorica		0,0116	-	-
Port of Adria AD,	Bar		0,0056	-	-
Ukupno:				29	39

8.3 Državni zapisi

Državni zapisi Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine su prikazane u sledećem pregledu:

			(U hiljadama EUR)			
			Diskontna kamatna stopa (%)	Datum dospjeća	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Državni zapisi Crne Gore			2,38%	24. maj 2023.	-	495
Ukupno:					-	495

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Sistem upravljanja rizicima društva "Lovćen-životna osiguranja" AD (u daljem tekstu: Društvo) proizilazi iz vizije, misije i ciljeva Društva, koji su usklađeni sa strateškom vizijom Grupe Triglav i sa zajedničkim interesima učesnika povezanih sa Društvom (akcionari, osiguranici, regulatori, te druge zainteresovane grupe i pojedinci).

Sklonost u preuzimanju rizika predstavlja onaj nivo rizika odnosno nivo potencijalnih gubitaka, koji proizilaze iz tih rizika, za koji je ocijenjeno da je Društvo spremno da prihvati tokom poslovanja, kako bi postiglo postavljene poslovne i strateške ciljeve. Apetit za rizikom velikim dijelom predstavlja subjektivnu procjenu uprave Društva i njegovih eksperata i najvećim dijelom se zasniva na kvalitativnom setu kriterijuma datih kulturom upravljanja rizicima prisutnih unutar Društva. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvaliteta sa njom povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj. limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja. Iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postigne maksimalni mogući prinos.

Stvaramo sigurniju budućnost. Misiju ostvarujemo na osnovu naših vrijednosti i glavnih sposobnosti. Naše vrijednosti su odzivnost (odazovemo se odmah i efikasno), jednostavnost (jednostavni smo i transparentni) i pouzdanost (ostvarujemo obećano). Naše glavne sposobnosti su: stručnost kadrova, široka baza klijenata, inovativnost, brzo uvođenje novih proizvoda, fleksibilnost/prilagodljivost promjenama na tržištu, liderstvo i stabilni odnosi sa kanalima prodaje i ključnim klijentima.

Fokusiranjem na stranku, dinamično razvijamo nove načine poslovanja, koji su temelj našeg odgovornog dugoročnog razvoja, a u isto vrijeme poslujemo profitabilno i sigurno. Svjesni smo da isključivo kvalitetom možemo steći povjerenje osiguranika i postati jedna od vodećih osiguravajućih kuća na izazovnom tržištu životnih osiguranja. Vizija Društva je sigurno i profitabilno poslovanje.

Cilj Društva je obezbjeđenje dugoročne profitabilnosti, rast bruto fakturisane premije, tržišno učešće od oko 20%, obezbjeđivanje dovoljnosti tehničkih rezervi. Pобољшanje trajnosti osiguranja, pobољшanje zadovoljstva klijenata, odnosno sveukupno pobољшanje poslovanja.

Ciljna profitabilnost kapitala (ROE) je 7,1% do kraja strateškog perioda, uz ostvarivanje mjerodavnog štetnog rezultata do 84%. Profitabilnost kapitala (ROE) Društva u poslednjih šest godina je u prosjeku oko 11,54%.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima. U Izjavi o apetitu za rizicima definisani su tipovi rizika i tolerancija prema rizicima koje je Društvo spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost II), što je i definisano u Katalogu rizika.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

U skladu sa djelatnošću kojom se Društvo bavi u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima identifikovalo je sljedeće rizike: rizik osiguranja, kreditni rizik, rizik likvidnosti i tržišni rizik.

Rizici osiguranja su rizici u vezi sa skrivenim prijetnjama i postupcima upotrijebljenim prilikom obavljanja poslova koji proizilaze iz obaveza životnog osiguranja društva prema osiguranicima i drugim ovlašćenim licima iz ugovora o osiguranju. U okviru direktnih poslova osiguranja Društvo se suočava sa primarnim rizicima osiguranja koji se razvrstavaju po tipovima rizika (vrstama rizika), kao što je definisano u Katalogu rizika i predstavljaju pokrivene opasnosti u proizvodima osiguranja: dostizanje duboke starosti, smrtnost, invalidnost i obolijevanje, nezgode, ustrajnost portfelja, drugi demografski faktori, operativni troškovi, zdravlje, i sl.

Osnovni cilj upravljanja rizicima osiguranja je dostizanje, odnosno očuvanje veličine i kvaliteta portfelja koji obezbjeđuje stabilno i sigurno poslovanje uz istovremeno maksimiziranje prinosa.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA (nastavak)

Tržišni rizik- Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik je opasnost od nastanka gubitka ili nepovoljne promjene finansijskog položaja društva koja nastaje zbog promjena u visini i nepredvidljivosti tržišnih cijena sredstava, obaveza i finansijskih instrumenata. Tržišni rizik znači smanjenje viška imovine Društva iznad njegovih obaveza zbog promjene tržišnih varijabli na tržištima finansija i nekretnina.

Dakle, tržišni rizici odražavaju rizike koji proizilaze iz promjena u vrijednosti ili nepostojanosti tržišnih cijena finansijskih instrumenata. Društvo u okviru upravljanja tržišnim rizicima uvažava one finansijske instrumente koji utiču na vrijednost njegovih sredstava i obaveza, kao i strukturnu neusklađenost njegovih sredstava i obaveza.

Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su valutni rizik, kamatni rizik, rizik promjene cijena vlasničkih hartija od vrijednosti, rizik promjene cijena nekretnina, rizik koncentracije.

Društvo nije izloženo valutnom riziku.

Kreditni rizik je opasnost od gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom položaju društva zbog kretanja u kreditnom položaju suprotnih strana i mogućih dužnika kojima je izloženo društvo u obliku rizika neplaćanja suprotne strane i rizika koncentracije. Kreditni rizik nije osnovni rizik poslovanja Društva već proizilazi iz aktivnosti osnovnog poslovanja (npr. rizik nenaplate potraživanja od osiguranika, rizik nenaplate od reosiguranja, kreditni rizik koji proizilazi iz ulaganja u finansijsku imovinu – npr. depoziti u bankama, gotovina na računima i sl.). Područja u kojima je Društvo izloženo kreditnom riziku su:

- izloženost prema bankama i bankarskim grupama,
- potraživanja od potpisnika ugovora o osiguranju,
- potraživanja od posrednika u osiguranju.

Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika. Kreditni rizik portfolija se kontroliše ulaganjem sredstava u investicije s odgovarajućom bonitetnom ocjenom, stručnom analizom kreditnog rizika suprotnih strana i dovoljnim stepenom diversifikacije portfolija.

Rizik likvidnosti je rizik nastanka gubitka ukoliko Društvo nije sposobno da izmiri sve finansijske obaveze i obaveze dospjele na plaćanje koje nastanu u slučaju pojave većih šteta odnosno kada postoji potreba da se obezbijede potrebna sredstva sa značajno višim troškovima od uobičajenih. Rizik likvidnosti je i rizik otežanog pristupa finansijskim izvorima potrebnim za isplatu obaveza koje proizilaze iz ugovora o osiguranju i drugih ugovora. Rizici likvidnosti se obično materijalizuju u obliku nemogućnosti unovčenja investicija, a da prodaja ne bi tekla po znatnom diskontu s obzirom na trenutne tržišne cijene.

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu. Koeficijent likvidnosti Društva na 31.12.2023. godine je iznosio 29,13%.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Društvo je uspostavilo Sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje zacrtanih strateških ciljeva. Društvo uspostavlja upravljanje rizicima na sljedećim osnovama:

- poznavanje i razumijevanje preuzetih rizika;
- uključenost upravljanja rizika u sveobuhvatnu organizacionu kulturu i strukturu;
- definisanje limita i sistema praćenja izloženosti rizicima i preduzimanja mjera;
- mjerenje i izvještavanje o rizicima i
- interni akti iz oblasti upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima se sastoji od aktivnosti koje na osnovu identifikacija rizika obezbjeđuju nadzor nad preuzetim i potencijalnim rizicima i omogućavaju:

- izbjegavanje rizika u poslovnim oblastima koje su zbog previsokog stepena rizičnosti neprihvatljivi za Društvo,
- praćenje rizika na područjima na kojima je očekivan uravnotežen odnos troškova preuzetih rizika i prinosa,
- ograničavanje i smanjivanje rizika na prihvatljiv nivo uspostavljanjem limita i
- prenos i zaštita rizika.

Upravljanje rizicima obuhvata sljedeće aktivnosti:

- prepoznavanje (identifikacija) rizika koji se pojavljuju u poslovnom procesu,
- kvantifikacija, odnosno ocjena važnosti pojedinačnih rizika uz uvažavanje principa poslovanja,
- definisanje ciljeva u oblasti preuzimanja rizika koji proizilaze iz Apetita za rizicima i na osnovu toga uspostavljanje sistema limita,
- kontrola nad preuzimanjem rizika koji proizilaze iz poslovanja,
- kontrola rizika na način na koji se obezbjeđuje usklađenost poslovanja sa Strategijom i definisanim ograničenjima,
- praćenje profila rizičnosti uz primjenu internih metodologija,
- sprovođenje redovnog izvještavanja i
- preduzimanje mjera u slučaju utvrđenih odstupanja i zaoštrenih okolnosti poslovanja.

Sistem upravljanja rizicima u Društvu uključuje sve oblasti sa posebnim osvrtom na oblasti koje mogu materijalno uticati na poslovanje i postavljene ciljeve:

- razvoj proizvoda, zaključivanje osiguranja i formiranje tehničkih rezervi,
- isplata šteta odnosno obaveza po osnovu ugovora o osiguranju,
- definisanje maksimalnog samopridržaja i učešća reosiguranja, kao i ostalih tehnika za smanjenje rizika,
- aktivno upravljanje sredstvima i obavezama, kao i obezbjeđivanje njihove optimalne usklađenosti,
- prepoznavanje (identifikacija) i upravljanje kreditnim rizikom,
- obezbjeđenje likvidnosti,
- upravljanje operativnim rizicima i
- upravljanje nefinansijskim rizicima.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA (nastavak)

U sistemu upravljanja rizicima Društvo ima jasno i precizno definisane odgovornosti i nadležnosti njegovih organizacionih jedinica.

Svi važni rizici, koje Društvo preuzima u svom poslovanju, određeni su i predstavljeni u Katalogu rizika. Radi se o spisku koji sadrži popis analiziranih, važnih vrsta rizika, kojima se Društvo izlaže zbog njihovih karakteristika. Sadrži najmanje podatke o vrsti i podvrsti rizika, definiciju rizika, sistemu upravljanja rizikom, odgovornu organizacionu jedinicu za preuzimanje i odgovornu organizacionu jedinicu za praćenje, kao i način izvještavanja o izloženosti. Katalog rizika, takođe, definiše trenutnu i ciljanu metodologiju mjerenja za svaku važnu vrstu rizika, čime je pokriven i razvojni aspekt oblasti upravljanja rizicima.

Spremnošću za preuzimanje rizika Društvo na kvantitativni i kvalitativni način definiše stepen do kojeg je na pojedinačnim segmentima rizika – u okviru svoje sposobnosti - spremno da se izloži za postizanje svojih strateških ciljeva. Kvalitativne mjere opisuju središnje poslovne strategije i ciljeve, koji označavaju smjer djelovanja i definišu rizike koje su spremni preuzeti. Kvantitativne mjere uspostavljaju konkretne mjere za pojedine vrste rizika (tzv. ključne indikatore), kao i nivoe spremnosti i tolerancije za preuzimanje svake važne vrste rizika, koji omogućavaju uspostavljanje limita i koje su ključne za implementaciju efikasnog procesa upravljanja rizicima.

12. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Korporativno upravljanje predstavlja sistem za upravljanje i kontrolu privrednih društava. Prema rezultatima empirijskih istraživanja, kompanije koje se pridržavaju korporativnog upravljanja obično ostvaruju bolje rezultate od kompanija koje to ne čine. Jedan od razloga je taj što kroz poboljšane mehanizme upravljanja i kontrole dolazi do bolje raspodjele nadležnosti i boljeg funkcionisanja cjelokupnog procesa odlučivanja. Drugi razlog je taj što kompanije sa dobrim korporativnim upravljanjem ulivaju veće povjerenje, čime privlače više investitora. Oba ova elementa pomažu kompanijama sa dobrim korporativnim upravljanjem da prevaziđu kompanije koje imaju loše standarde u ovoj oblasti ili ih nemaju uopšte.

U Statutu Društva "Lovćen-životna osiguranja" AD primjenjen je Kodeks korporativnog upravljanja. Samim tim Društvo je obezbijedilo ravnopravan tretman i zaštitu prava akcionara, preduzelo mjere i aktivnosti kojima se akcionari podstiču da aktivno učestvuju u radu i odlučivanju skupštine Društva. Takođe, Društvo je Statutom utvrdilo veličinu (broj članova) Odbora direktora i osnovne kriterijume za njihov izbor rukovodeći se potrebom da ovaj organ bude organizovan na način koji omogućava da povjerene zadatke obavlja stručno, efikasno, i u najboljem interesu Društva, uz poštovanje odgovarajućeg stepena nezavisnosti u radu i odlučivanju. Pored ovoga, Statutom Društva su definisani karakter i priroda poslova Izvršnog direktora, Sekretara društva i nezavisnog revizora, kao i njihove nadležnosti i obaveze, uslovi za imenovanje i izbor. Takođe, Statutom Društva su i definisane obaveze Društva prema Agenciji za nadzor osiguranja.

Pored Statuta, Društvo primjenjuje Pravilnik o sistemu internih kontrola br.OD-240/9-1 od 13.09.2023.godine, Politiku usklađenosti poslovanja (OD-238/46 od 20.06.2018.), Standarde za usklađenost poslovanja "Lovćen-životna osiguranja" AD (OD-393/24 od 28.11.2018. godine), kao i Pravilnik o upravljanju sukobima interesa i poslovima sa povezanim licima (OD-325/26-1 od 08.09.2022.godine).

Svrha sistema internih kontrola u Društvu "Lovćen-životna osiguranja" AD je da obezbijedi uspješno i djelotvorno poslovanje Društva, postizanje postavljenih strateških ciljeva, promišljeno vođenje poslovanja, pouzdanost saopštenih finansijskih i nefinansijskih informacija, pravovremenost izvještavanja, djelotvornost sistema upravljanja rizicima, usklađenost poslovanja, zaštitu imovine od gubitka i oštećenja, kao i očuvanje ugleda Društva. Sistem internih kontrola u Društvu čine internu kontrolnu okolinu, ocjenu rizika, interne kontrole, izvještavanje i komunikacija i nadzorne aktivnosti.

12. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA (nastavak)

Nosioci poslovnih funkcija posebno moraju obratiti pažnju na primjereno izvještavanje ključnih funkcija Društva u skladu sa politikama koje opredjeljuju područje rada ključnih funkcija, i to u vezi sa rizicima kojim je u poslovanju izloženo Društvo i u vezi sa unutrašnjim kontrolama savlađivanja tih rizika. Obaveze izvještavanja poslovnih područja detaljnije su određene pojedinim internim aktima društva koji regulišu određeno područje poslovanja Društva. Isto važi za obaveze izvještavanja ključnih funkcija.

Sistem internih kontrola obuhvata cijelo Društvo i uključuje kako organe upravljanja i rukovođenja, tako i poslovne funkcije, kao i sve zaposlene u Društvu.

Standardi za usklađenost poslovanja u 'Lovćen-životna osiguranja AD obavezuju Društvo da obezbijedi uslove, donese određene odluke, detaljnija pravila i da usvoji mjere i uspostavi postupke za poštovanje standarda, u srazmjeri i u skladu sa specifičnim prirodom, organizovanošću, veličinom i složenošću poslovanja Društva. Društvo se obavezuje za imenovanje kordinatora usklađenosti poslova i uslova, njegovih obaveza i odgovornosti. Obavezno je praćenje promjena u pravnoj sredini i postupaka nadzora, kao i izvještavanje funkciji usklađenosti poslova.

Poseban akcenat je na sistem SPNFT-a s obzirom da se Društvo bavi poslovima životnog osiguranja gdje je zbog svoje poslovne djelatnosti u obavezi za sprovođenjem mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa lokalnim zakonodavstvom. Pored ovoga, obuhvaćeni su i sistem sprečavanja sukoba interesa, zaštita ličnih podataka, obrada prijava prevara i kršenje kodeksa Grupe, praćenje zaključivanja ugovora sa zakonskim revizorima u cilju obezbeđivanja nezavisnosti zakonskih revizora, kao i procjena rizika usklađenosti poslova.

Pravilnik o rješavanju sukoba interesa u Društvu "Lovćen-životna osiguranja" AD važi za sve članove Odbora direktora i njegovih komisija (uključujući predsjedavajuće tih organa), Izvršnog direktora, prokuriste i sve ostale zaposlene. Ovaj Pravilnik određuje i definiše okolnosti i oblike sukoba interesa, dužnosti razotkrivanja postojećeg ili potencijalnog sukoba interesa, dužnosti razotkrivanja lične ili druge povezanosti sa trećim licima, kao i pravila, postupke i mjere prepoznavanja i rješavanja sukoba interesa.

U Statutu Društva primjenjen je Kodeks korporativnog upravljanja od strane MontegroBerze. U primjeni pravila korporativnog upravljanja Društva izjavljujemo da su implementirana sva gore navedena akta i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen – životna osiguranja", Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
Izveštaja menadžmenta

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije,
računovodstvo i kontroling

Izvršni direktor

Zorka Milić